

РЎЗНОМА
1930 ЙИЛ
12 МАЙДАН
ЧИҚА
БОШЛАГАН

Қонунчиллик ва ҳуқуқ-тартибот учун!

ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ИИВ ҲАЙЪАТИ НАШРИ

● 10 (2274)

● 1991 ЙИЛ 2 ФЕВРАЛЬ

● ШАНБА

● БАҲОСИ 10 ТИИИН

Тоир дўпписини бошидан олар экан:

— Хўп замонлар бўлдида, энди косамиз оқаради,— деб қўйди.— Ширкатлар, жойларни ижарага беришлар, фермерлик фаолияти, якка тартибдаги ҳунармандлик...

Узоқ югуриб-елишлардан сўнг пойтахтдаги «Узспецавтоматика» саноат корхонаси директори Сергей Борисович Михайлов билан ижара ҳақида битим тузди. 1990 йилнинг 17 марта имзоланган битимга мувофиқ корхона худудида фаолият кўрсатадиган Калинин тумани умумий овқатланиш корхонасининг 7-ошхонаси филиали ойига 164 сўм ижара пули тўйлайдиган бўлди.

— Энди жой бор, ишқилиб ҳўрандаларимиз ва мижозларимиз кўпайса бўлди. — ҳаёлидан ўтказди Тоир.

Корхонанинг ишчи-хизматчиларидан 20—30 нафари талон билан овқатлана бошлади, қолган мижозлар эса кўчада. Ҳўрандалар сони кўпаяр экан, бosh ошпаз Т. Ҳакимов ич-ичидан қувонарди.

Биргина овқат қилиб сотишдан унча фойда йўқ, ичимликлар билан савдо қўлсам қандай бўларкин.

Хаёлидан ўтказган фикрни амалга оширишга киришди. Тошкент туманидаги «Ўзбекистон ССЖ 50 йиллиги» жамоаси ҳўжалиги раҳбарлари билан қелишиб. «Салют» виносининг 840 донаси олиб келиб туширди.

ЧИЛ-ЧИЛ БЎЛГАН ОРЗУЛАР

Аввал шу йилнинг 15 январида 240 шиша, кейин эса 17 январида 600 шиша 4 сўм 50 тийинлик винони 5 сўм 28 тийиндан сотилсин, деб умумий овқатланиш корхонасидан кимдир қўл қўйиб берган.

— Тийин-тийини билан сотаманни,— деди-ю, Тоир винонинг баҳосини 6 сўмга чиқарди-қўйди. Ҳамма нарса яхши кетаётган эди. Чилонзор тумани ички ишлар бўлими тиббий ҳушёрхонаси профилактика кабинети бошлиги Валентина Егорова бошчилигидаги рейд аъзолари бу ердан ўтиб қолди-ю. Ишнинг пачаваси чиқди.

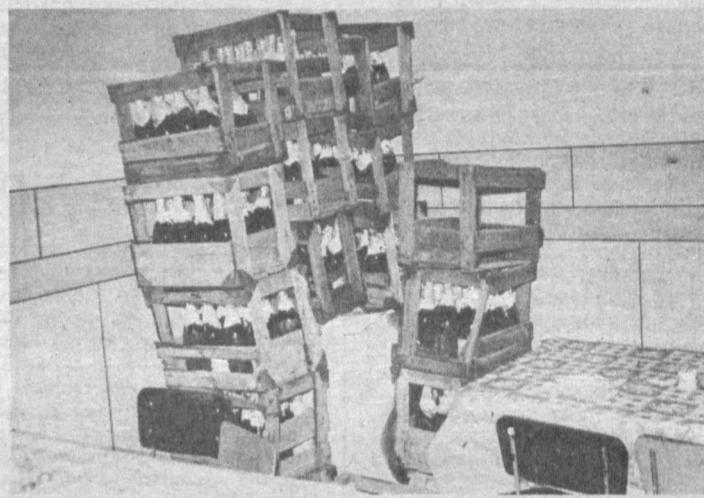
...Рўзномамиз муҳарриятидаги телефон жиринглади. Трубкада савдодаги қингир иш ва ҳеч қандай ҳужжати бўлмаган 16 ёшга энди қадам қўяётган ўспириннинг «Салют» виноси соатётганлиги баён этилди.

Фурсатни ўтказмай ҳамкасбим Лев Оффенгенден икковимиз Чилонзор тумани ички ишлар бўлими тиббий ҳушёрхонаси бошлиги милиция катта лейтенанти Мамараҳим Усмонов ва Валентина Егорова билан «сирии объект»га қараб йўл олдик.

Дарҳақиқат, иўчада 1975 йилда туғилган Собир Нурмуҳамедов «Салют» виноси-

да эса ошхонада спиртли ичимликлар сотишига рухсат берилган туман ижрои қўйитасининг қорози ҳам йўқ.

Саноат корхонаси, мактаб, боғча ва бошقا жамоат ташкилотлари олдида спиртли ичимликлар сотишини қатъянман этадиган ҳукумат қароридан, чамамда, Калинин тумани умумий овқатланиш корхонаси раҳбарлари бехабар бўлса керак. Акс ҳолда 7-ошхона филиалида

бундай тартибсизлик бўлмас эди.

Ҳабибулла Шодиев.

СУРАТЛАРДА: 1. Собир Нурмуҳамедов савдо пайтида.

2. Ошхонадаги «Салют» винолари.

Муаллиф олган суратлар.

МУҲАРРИР И ЯТДАН: юқоридаги воқеа ҳусусида тегиши ташкилотлар бизга жавоб йўллайдилар, деган умиддамиз.

Бўлди ажаб ҳангомалар

Ўзни урдилар ҳар ён

ССЖИ Президенти Фармони ва ССЖИ Вазирлар Маҳкамаси қарори ижросини таъминлаш мақсадида банклардаги бойликларни қўриқлашни кучайтириш, 50 ва 100 сўмлик пулларни алмаштириш пайтида жамоат тартибини сақлаш ва турли туман ҳуқуқбазарликларга йўл қўймаслик учун қўшимча чоралар кўрилди.

Шу билан бирга пулни алмаштиришни таъминловчи бўғинларда турли суистеъмолликларни аниқлаш бўйича фаол иш олиб борилди. Унга ички ишлар идораларидан 3,5 минг нафар ходим жалб этилди. 1991 йил 22 январидан 27 январигача бўлган вақт ичада 1732 та корхона, мусассаса ва ташкилот текшириб чиқилди. 934 та ҳар хил қоидабузарликлар аниқланиб, улар юзасидан буюмрўйхат (инвентаризация) ўтказилмоқда, товар-моддий бойликларни тафтишлаш белгиланди, савдо тармоқларининг касса аппаратларида назорат ленталари олинди. Бу ва шунга ҳўшаш бошқа тадбирлардан кўзда тутилган мақсад айборд шахсларни фош қилиш, уларнинг ҳуқуқга хилоф ҳаракатларини ҳужжатлаштириш асосида амалдаги қонунчиллик мувофиқ жавобгарликка тортиш масаласини ҳал қилишдан иборат.

Тошкентдаги Бос кўпмопли дўкон (БКД) ходимлари пул тўполони бошланмасдан бурун тилидан бол томиб турса ҳам, кунига ўтракида савдо пулни топширадилар. 23 январь куни ҳамма серпул харидорлар ўзини қаёқка уриши билмаётганда, дўкондаги азматлар банка 1 миллион 510 минг сўм келтиришиди. Қарангхи, майда пул анкенинг уруғига айланиди. Шу кунига савдо пулининг 1 миллион 440 минги 50 ва 50 сўмликдан иборат бўлган. Дўконда тафтиш ўткашилди.

М. МУСАЕВ,

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ СССР ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДА ҲУҚУҚНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ИДОРАЛАРИ ФАОЛИЯТИНИНГ МУВОФИҚЛАШТИРИШ КОМИТЕТИНИНГ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

Иқтисодий бузунчиллик, ўғирликлар, пораҳўрлик, фуқароларнинг ҳаётига, саломатлигига, орномусига, қадр-қимматига, мол-мулкига тажовуз қилишларга ва бошига жиноятларга қарши курашни қатъянин кучайтириш зарурлиги тўғрисидаги СССР халқ депутатлари тўртингчи Съезди қарорларига амал қилиб, СССР Олий Конғасининг «Мамлакатдаги аҳвол тўғрисида»ги 1990 йил 23 ноябрь қарорининг 4-бандига мувофиқ қарор қилимади:

1. СССР Президенти ҳузурида Ҳуқуқни мұхофаза қилиш идоралари фАОЛИЯТИНИНГ мувофиқлаштириш комитети тузилсин.

2. Ўртоқ Юрий Владимирович Голик СССР Президенти ҳузуридаги ҳуқуқни мұхофаза қилиш идоралари фАОЛИЯТИНИНГ мувофиқлаштириш комитетининг раиси этиб тайинлансин.

3. Ўртоқ Ю. В. Голикка комитетнинг таркиби, унинг вазифалари, ҳуқуқлари, мажбуриятлари ва фАОЛИЯТИНИНГ тартиби тўғрисидаги таклифларни тақдим этиш вазифаси топширилсин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Президенти
М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.
1991 йил, 29 январь.

ОҚИМДАГИ ҚЎПИК

Эди. Улардан 15 киши қасддан одам ўлдиришда ва оғиртан жароҳати етказишида, 62 киши давлат ва жамоат мулкини ўғирлашда, 3 киши номусга тажовуз қилишда ва яна бошига ўнлаб жиноятларни содир этишида айланни, жинон жавобгарликка тортилдилар.

Шуниси афсусланарлики, бу тоифа кишилар томонидан содир қилинётган жиноятларни миқдори камайиш ўрнига йилдан-йилга ортиб бормоқда.

Яқинда вилоятимизда «Тўр» деб ном олган тадбир ўтказилди. Унинг асосий мақсади ижтимоий фойдали меҳнати бўлими бошлиғи.

лан шуғулланмайдиганларни топиш, шахсни аниқлаш ва иш билан таъминлаш бўлди. Тадбир жараённи кўпқаватли уйларнинг чордок, ертўлалари текшириб чиқилди ва ушланган фоҳишалар, жиноятчилар, дайдилар, гадолар ички ишлар бошқармасига келтирилди. Уларнинг кейинги тақдирни қандай кечади? Бу ҳаммани ўйлантириши ва шу асосда лозим бўлган чоралар кўриш керак. Шундагина юз бериши мумкин бўлган кўнгилсиз ҳодисаларнинг олди олинган бўлади.

М. ҚОДИРОВ,
Андижон вилояти ИИБ бўлими бошлиғи.

КЎЗА КУНИДА СИНАДИ

Собир Раҳимов тумани ИИБ навбатчи қисмига ранги доқадек оқарган қиз ҳовлиқиб кириб келди.

— Менга ёрдам беринглар. Уйимни тунаб кетди!

— Ўзингизни босиб олинг, синглим. Кейин нима бўлганини тушунириб беринг,—деди нахбатчи.

— Мен Пляскина Иринаман. Қорақамиш 1/3-даҳасида турман. Уйда ёлғиз. эдим. Номаълум одам уйимга бостириб кириб, пичоқ ўқтади. Никоҳ узум билан «Маяк» магнитофонимни олиб чиқиб кетди.

Оператив гуруҳ оёқка турди. Лекин из йўқолган. Қидириў башланди. Қош қорайган-дагина жиноят қидирив бўлими оператив вакили, милиция катта лейтенант Марат Мусин бир йигитни бошлил келди.

1968 йилда түфилган, Қорақамиш даҳасида истиқомат қилувчи Дониёр Асековнинг айборд ёки айборд эмаслигини анилаш катта терговчи, милиция катта лейтенант Сафарали Сазонов зиммасига юқланди.

— Милицияда бир неча йилдан бери хизмат қиласман,— дейди С. Сазонов биз билан сұхбатда.— Ҳар ҳолда унчамунча тажриба ортирганман. Лекин бирор киши билан мулоқотда бўлишдан олдин қаттиқ ўйланаман. Бу сафар ҳам шундай бўлди. Чунки, Асековнинг пешонасига ёзиб қўйилмаган. Айбанин бўйнига қўйсанг, ҳўп-ҳўп, акс ҳолда бегуноҳ одамни...

Хуллас, тергов башланди. Бу ғалам, тергов башланди. Бу ғалам, С. Сазоновнинг тажрибаси, йиллар давомида ортирган маҳорати иш берди. Терговчининг гумонлари тумандек тарқаб, Д. Асековнинг авваллари содир этган боскинчиликлари ҳам ойдинлашверди.

— Менинг «ов» услубим ўзига хос,— деб ҳикоя қила кетди Д. Асеков,— Кўча-кўйда ким кўп — ёш-ялан қизлар. Шартта биттасига соядек эргашиб оламан-у, уйигача сездирмай боравераман. Кейин кузатаман. Қўнғироқ чалса, эшикни ичкаридан бирор очса, йўлимдан қолмайман. Агар ўша қизалоқ ёндан калит чиқариб эшикни очсанчи? Ома-

дим келгани шу. Демак, уйда ҳеч ким йўқ.

Буни қарангки, ўрининг бу усули бир неча марта синовдан ўтган. Мисол учун ўтган йилнинг 19 октябрь куни соат 17 ларда у шу даҳадаги Ирина Гордова хонадонига кутимагандага ташриф буюрган. Чакирилмаган мөхмон кўлида ялтираган пичоқ Иринани талвасага солиб қўйган. Дониёр эса бемалол умумий қиймати 3 минг 530 сўмлик қимматбахо тақинчоқларни киссасига жойлаган. Кетар ҷоғида кўркувдан дағ-дағ титраб турган қизга қараб совуқ илжайган:

— Жонингдан умидинг бўлса, ҳеч қаҷон чурк өтмайсан, хўпми?

Кўп ўтмай, яъни октябрь ойининг сўнгги кунларидан бирорда Қорақамиш 1/3-даҳасидаги хонадон қўнғироғи жиринглади. Эшикни очган Дилемор Йўлдошева кўзлари соувук йилтираган йигитни ва унинг кўлидаги қуролни кўриб, ўзини буткул йўқотиб кўйди. Бисотида борини 45 сўмни кўш-кўллаб тутқазди. Кейин милицияга умуман миқ этмайман, деб қасам иди.

12 ноябр куни эса кўчада изига тушганини Қорақамиш 1/3-даҳасида яшайдиган Вера Савкина мутлақо сезмади. Ўнга эндигина кирган ҳам эдик, қўнғироқ чалиниб қолди. Иложисиз қизигина босқинчига 250 сўмлик тақинчоқларни, 15 сўм пулини бериб кутилди.

Бундан бир неча кун олдин шу даҳадаги яна бир хонадонда ҳам Дониёр Асековнинг «ошиби олчи» келган, вояга етмаган Елена Волкотруб 450 сўмлик тақинчоқларни «ҳада» этган.

Айни кунларда раҳм-шафқат, ор-номус, инсоф, диенат деган тушунчалардан мутлақо бегона бўлган Дониёр Асеков темир панжара ортида ўтириди. Начора, қимлиш-қидирмий дейдилар.

— Лекин мен бир нарсага ҳайронман,— дейди терговчи С. Сазонов.— Ҳозир Дониёр нима ҳақда ўйлаётти экан? Кечагина қилган ишларини эслаб афсус чекаятимикан ёки ҳали ҳам «ов» хумор қиляптимикан?

Рахмонали Қосимов.

(Давоми. Боши аввалги сонларда)

Смолянинов аризани дик-қат билан ёзиб чиқди. Қария ҳозир иши ҳал бўлишига ва уни қўйиб юборишига умид боғларди. Лекин нигоҳини қоғоздан узган Смолянинов унга ҳандай қараганидан, сұхбат, балким кўнгилсиз сұхбат, узоқча чўзилишини англади.

Ҳаммасини бошидан сўзлаб беринг,— сұхбатдошининг ҳолатини сезган полковник иложи борида овозини юмшатиб тақлиф қилди.

— Қанча батафсил бўлса, шунча яхши.

Қария фикрларини жамлаёттиб бир неча лаҳза жим қолди. Ниҳоят тилга кирди. Аввалига секчи, оёғи остига қараб. Аммо дақиқа ўтгани сари ўзини тобора дадил сезар, янада баландроқ гапириди. Қизишшиб, бирин-кетин билганларини тўкиб соларди. Гоҳида узилиб қолаётган товушида алам ва ранжиши аломати пайдо бўлди.

У ҳар қанча ўқинса арзиди, ахир, унга нисбатан юзизлик қилишиди. У нима қилишига кўтарадиган Фав ник сингари ожиз ва гунг эмас. Бошқа фуқаролардан унинг сира фарқи йўқ, шунинг учун ҳам ҳимояланиш ҳуқуқига эга.

Икки кун бурун — се-шанба куни — у ҳар доимигидек кеч соат тўқизиларга яқин сайдрга тараддулланди. Қўчага олиб чиқадиган йўлак эшиги олдида Фав ник суюниб гиншир ва тоқатсизлик

Борис ВАСИЛЬЕВ

Фурдончиң қайтарилиши

(КИССА)

билан панжаларини ёзиб иргишиларди. Юқоридан ким дир шошилиб тушарди. Қария ошиқаётган кишини ўтказиб юбориши мақсадида кучукни қўлига олди. Лекин унга етиб олган киши эшикни очиб, илтифот билан олдин чиқишини тақлиф қилди. Қария ўзини кўчада кўрди. Афтидан ташқарида, эшикнинг ёнида, уни кутаётган киши қўлтиғидан олиб, йўлак яқинида турган машинага етаклади. Эшик олдида йўл берган иккинчи киши унинг қўлидан кучукни олиб, эшик дастасига боғлаб қўйдида, Ревзинни бошқа тарафидан ушлади. Қария қўрққанидан ва довдирганидан на ёрдамга ҳаракат қилди. Фақат калласини чор тарафга буриб, тўхтовсиз аранг шивирларди: «Қаерга? Нима гап ўзи?»

Оз берган воқеадан ўзига келишга улгурмаган Ревзин машинанинг орқа ўринидида ўтиради...

Шу пайтгача эшитганларини қозога қисқача ёзиб олаётган Смолянинов қариянинг розилиги билан магнитофонни улади.

— Машина қўзғалган заҳоти, — давом итида қария хиёл ўзини босиб олиб, — менинг ёнимда ўтиргани бошимдан шапкамни ечиб, қўзимни ёпиб қўйди.

— Улардан бирортасини илгари увратансизми ёки кўргансизми? — сўради Смолянинов сұхбатдоши бироз нафасини ростлаётганидан фойдаланиб.

Ревзин ҳайрон бўлиб унга қараб қўйди:

— Ҳеч нарсани тушунмасдим. Нима гап? Мени қаерга олиб кетишияти? Агар милицияга сўроққа бўлса, яъни яна ҳандайдир ёзма кўргазма ёки ниманидир қў-

шимча аниқлаш зарурати туғилганда, чақириқ қозоги жўнатиш мумкин эди. Уз оғим билан келардим. Зўрлик ишлатишининг нима кераги бориди? Эллик йил олдин мана шундай қилиб тунда отамни, кейин онам ва акамни олиб кетишиди. Ҳаммаси қўз ўнгимда. Балким менинг биландир адастриб қўйиб. Ўлдиришмоқчи бўлаётгандирлар. Сизга кулгилидир? Китобларда ўқиганман, шунақаси ҳам учрайди-ку. Менинг на душманим бор, на пулим. Жим ўтириши маъқул кўрдим. У кўзимга қўшиб, оғзим, бутун юзимни ёпиб қўйтанди. Аранг нафас олардим. Қаёққа кетаётганимизни билмасдим, мутлоқ ҳеч нарса кўрмасдим. Барибири қаерга олиб боришанини сўрайиз. Фақат узоқ юрганимизни, аммо шаҳардан четга чиқмаганимизни биламан. Дамбадам тўхтаб, қаёққадир бурилардик. Шу вақт ичида атрофимиздан машиналар ўтиб турди. Кейин бутунлай тўхтадик. Улар менинг кўчага тортиб чиқаришиди. Йўлакда юзимдан шапкамни олиб, зинапо бўйлаб юкорига етаклашиди. Учинчи қаватда бизга кимдир эшикни очиб, қоронгу даҳлизига кириб қолдик. Менинг хонага туртиб киргизишиди.

Смолянинов сұхбатдошини бўлиб қўймаслик учун ёндафтарига: «Ревзиннинг олдинги аризасини кўриб чиқилганларини текшириш керак! — деб тез-тез ёзди ва бир вақтнинг ўзида қарияни тўхтатиш, унинг ҳикоясини керакли оқимга тўғрилаш зарурати ўқўлигини ичида қайд этди. Қария сұхбатга тайёрлангани сезиларди. Унинг кузатувчалигига ҳавас қиласа арзирди.

(давоми бор)

СОЛИЖОННИНГ

ҚОТИЛИ КИМ?

Утган йилнинг 29 декабрь куни тарқалган совуқ ҳабар. Дутири қишлоғи ахолисини саросимага солиб қўйди. Солижонни ўлдириб кетишибди, деган гап бир зумда оғиздан-оғизга кўчди.

Риштон тумани ИИБ бошлими, милиция подполковники Ғ. Комилов раҳбарлигидаги гуруҳ чорвачилк фермаси яқинидаги жасад топилган жойга етиб келди. 29 ёшли Солижон Тешабоев бўйнига кимдир ўтириши билан жароҳат етказганди. Қотил усталик билан иш кўриб, ўзидан ҳеч ҳандай из қолдирмаган. Лекин милиция ходимлари билим, тажриба ва маҳоратларини ишга солишиди. Атиги беш соат ичида Солижоннинг қотили шу ишларни 26 ёшли йигит эканлиги аниқланди. Ҳозир унга нисбатан УзССР жинот мажмуси 81-моддасига асосан жинот иш қўзатилишиб, тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

Э. ОБИДОВ,
Риштон тумани ИИБ ходими, милиция катта лейтенанти.

Наманган шаҳар ички ишлар бўлими шаҳар ҳудудида аҳоли хавфсизлигини таъминлаш, давлат ва фуқаролар мулкими мухофаза қилиши, содир этилган турли кўринишдаги жиноятларни очиш борасидаги ахволни батафсил ўрганиб чиқди. Шу нарса маълум бўлди, шаҳарда осойишталини қарор топтириш учун милиция ходимларининг сони ва имконияти етарли эмас экан.

Наманган шаҳар изроия кўмитаси ИИБнинг ана шу мазмундаги тақлифини ижобий баҳолади. Изроқумнинг маҳсус қарорига биноан пост-патрул хизматининг 250 кишидан иборат алоҳида батальони ташкил этилди. Шундан 100 нафар милиционерга изроқум бюджетидан, 150 нафар милиционерга эса шаҳардаги корхона ва ташкилотлар ҳисобидан ишҳақи тўланади.

Шу йил 14 январда эса алоҳида хизмат вазифасини адо этувчи 60 кишилик бўлинма тузишга ҳам аҳдлашиб олниди.

СУРАТЛАРДА: 1. маҳсус отряд сафланди. 2. шошилинч топширик оёққа турғазди. Бокижон ХОЛМИРЗАЕВ суратга олган.

